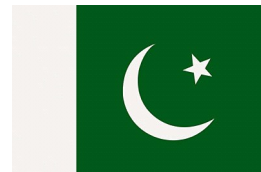

Souhrnná teritoriální informace:

Pákistán

Velvyslanectví ČR v Pákistánu 5. 6. 2024 11:05

Pákistán je rozvíjející se tržní ekonomika na indickém subkontinentu. Dnes pátý nejlidnatější stát světa vznikl rozdělením Britské Indie v roce 1947 na jejich převážně muslimských územích. Podle ústavy jde o federativní parlamentní republiku, v níž je islám státním náboženstvím. Silný politický vliv uplatňuje armáda. Role armády v zemi významně přesahuje oblast obrany do hospodářství a politiky. Hlavou státu je prezident, hlavou výkonné moci předseda vlády, jímž je od voleb z února 2024 Šahbáz Šaríf (Shehbaz Sharif), předseda strany Pakistan Muslim League-Nawaz (PML-N). V roce 2022 se významně prohloubily ekonomické problémy Pákistánu, které přetrvávají i nadále. Přes své bohatství na nerosty a suroviny se země potýká s vysokou inflací, nestabilními devizovými rezervami, podstatným zpomalením ekonomiky a neudržitelnou chronickou závislostí na dovozu. Vláda se pokusila problémy řešit úspornými opatřeními, která zahrnovala omezení dovozu luxusních a zbytných položek, zvýšení cen paliv a elektřiny, zvýšení daní a významné rozpočtové škrtky. Ničivé povodně od června do října 2022 způsobily škody v odhadované výši 30 miliard dolarů a zničily úrodu, což vedlo k dalšímu růstu inflace a zvýšení dovozních nákladů. Významně oslabila pákistánská rupie. Do roku 2023 se ekonomická situace v Pákistánu ještě zhoršila; reálný hospodářský růst HDP se projevil negativně. Pákistánská rupie poklesla o zhruba 40 % vůči dolaru na otevřeném trhu, ceny paliva se zvýšily o zhruba 50 % a centrální banka zvýšila úrokovou sazbu o 100 bazických bodů, aby bojovala proti nejvyšší inflaci za desetiletí, která dosáhla v květnu 2023 rekordní úrovně 45 %. Agentura Moody's předpověděla, že průměrná inflace v Pákistánu by mohla v první polovině roku 2023 být 33%. Podle agentury Fitch je pákistánská ekonomika na pokraji kolapsu, s potenciálním rizikem platební neschopnosti. Hospodářský růst a potenciál byl doposud významně omezen od počátku 21. století kvůli nestabilní bezpečnostní situaci při hranicích s Indií a Afghánistánem. Aktuálně se vláda zaměřuje na rozvoj domácího průmyslu a lákání zahraničních investorů. Podporuje infrastrukturní a stavební projekty, diverzifikaci v produkci energie přes hydroelektrárny a více obnovitelných zdrojů a také digitalizaci průmyslu. Významnou část HDP Pákistánu představují remitence, které domů zasílá velká diaspora pákistánských pracovníků v zahraničí. Vývoz země převážně tvoří textilie, neupravené tkaniny, bavlna, ale také chirurgické nástroje. Poslední dobou také významně roste vývoz sportovních potřeb. Mezi hlavní položky českého vývozu patří dřevo, železo, ocel, reaktory, kotle a další mechanické přístroje. České firmy mají příležitosti v sektorech, jako je energetika, ICT, a zemědělství, ale mohou čelit výzvám v podobě byrokracie a regulačních překážek. Podnikatelská kultura vyžaduje osobní vztahy a důvěru, s důrazem na hierarchii a respekt k autoritám. Výhled do budoucna naznačuje pokračující ekonomickou stabilizaci a růst, podporovaný reformami a investicemi do infrastruktury.

Základní údaje	
Hlavní město	Islámábád
Počet obyvatel	241,50 mil.
Jazyk	Oficiální jazyk urdština, angličtina široce rozšířená, paňdžábština (45 %), paštunština, sindhština
Náboženství	islám (96.5 %), hinduismus (1.9 %), křesťanství (1.6 %)
Státní zřízení	federativní parlamentní republika
Hlava státu	Asif Alí Zardáří
Hlava vlády	Šahbáz Šaríf
Název měny	Pákistánská rupie (PKR)
Cestování	
Časový posun	+4 hod (v létě +3 hod)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Ing. Ladislav Steinhübel
Ekonomický úsek	Václav Jílek, M.A.
Konzulární úsek	Ing. Václav Dobeš
CzechTrade	ne
Czechinvest	ne
Ekonomika 2023	
Nominální HDP (mld. USD)	338,37
Hospodářský růst (%)	-0,01
Inflace (%)	30,76
Nezaměstnanost (%)	9,60

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Oficiální název státu:

- 1 Pákistánská islámská republika
- 1 Islámí džumhúrjja Pákistán (urdsky)
- 1 Islamic Republic of Pakistan (anglicky)

Systém vládnutí

Pákistán je federativní parlamentní republika. Nejvyšší zastupitelský sbor je dvoukomorový parlament, formální hlava státu prezident a nejvyšší představitel výkonné moci premiér. Premiér Šahbáz Šaríf (Shehbaz Sharif) vede vládní stranu PML-N, která je v koalici s PPP a dalšími menšími stranami po volbách v únoru 2024. Silný vliv mají ozbrojené síly, významnou úlohu hraje velitel armády, aktuálně generál Ásim Munír (Asim Munir). Země se skládá ze čtyř provincií a jednoho federálního území (Balúčistán, Paňdžáb, Sindh, Chajbar Pachtúnchvá, Islámábád) a spravuje dvě autonomní oblasti, Ázád Džammú a Kašmír a Gilgit-Baltistán, součásti historického Kašmíru, jehož území je předmětem sporu s Indií. Vedle armády se v politickém rozhodování uplatňuje i soudní moc.

Volby a strany

Zákonodárná moc je dvoukomorová a skládá se ze Senátu, který má 104 členů, a Národního shromáždění s 342 členy. Soudní moc zahrnuje Nejvyšší soud a Federální islámský soud (šaría). Volby do dolní komory parlamentu se konají každých pět let; 272 ze 342 poslanců je voleno přímo, prostou většinou, zbylých 70 míst je vyhrazeno pro ženy a nemuslimy. Senátní volby jsou nepřímé, jednou za tři roky se volí polovina ze 100 senátorů. Prezident je volen na pět let. Funkční období současné vlády platí do roku 2029. Největší politické strany jsou vládní PML-N a PPP. V únoru 2024 čelila PTI značným problémům. Ztratila svůj volební symbol, 'kriketovou pátku', kvůli nesrovnalostem s předpisy, na které upozornila pákistánská volební komise. Tato ztráta značně zkomplikovala jejich volební kampaň. Navíc se PTI rozhodla voleb plně neúčastnit, což zdůvodnila právními a administrativními tlaky. Tento krok oslabil jejich politický vliv, roztříštil jejich voličskou základnu a umožnil konkurenčním stranám získat podporu, což výrazně ovlivnilo výsledek voleb.

Politické tendence a odhadovaný výhled

Politická stabilita v Pákistánu bývá často nevyvážená; vlády zřídka kdy dokončí celé funkční období a tento trend bude pokračovat i nadále. PML-N a PPP již dříve vytvořily koaliční vládu, ale ta se stala nepopulární kvůli tvrdým reformám dle doporučení MMF. Opozici vede PTI pod vedením Imrána Chána, který je od srpna 2023 uvězněn. Přestože PTI získala ve volbách nejvíce křesel, Chán nemohl vytvořit parlamentní většinu kvůli nedostatku spojenců. Jeho antimilitaristická rétorika znamená, že armáda bude i nadále omezovat jeho politické aspirace. Politické prostředí zůstane roztříštěné, i když vládnoucí koalice má většinu v Národním shromáždění. Koalice se snaží získat legitimitu a důvěryhodnost, ale je křehká a rozdělená. Těžká hospodářská situace způsobí občasně politické ořesy a masové protesty. Administrativa bude čelit zásahům armády do rozhodování a bude usilovat o externí financování skrz nový balíček od MMF a své spojence. Dodržování podmínek půjček bude politicky náročné. Politickou stabilitu budou podkopávat rostoucí bezpečnostní výzvy od islamistických skupin a separatistických hnutí v Balúčistánu. Očekává se nárůst útoků na cizince a demonstrací kvůli náboženským otázkám.

1.2 Zahraniční politika země

Pákistán se nachází mezi Blízkým východem, střední Asíí a asijsko-pacifickým regionem, obklopený Čínou a Indií. Zahraniční politika se zaměřuje na spolupráci s Čínou, arabskými zeměmi v Perském zálivu a muslimskými státy v rámci OIC. Hlavní témata zahrnují spor o Kašmír s Indií, bezpečnost a stabilitu Afghánistánu, ekonomickou životaschopnost ve vztahu k mezinárodním finančním organizacím a řešení dopadů klimatických změn.

Čína

Pákistán udržuje silné vztahy s Čínou, která zůstane jeho hlavním hospodářským a strategickým partnerem kvůli soupeření s Indií. Čína pravděpodobně omezí úvěry související s Čínsko-pákistánským hospodářským koridorem (CPEC) kvůli obavám z udržitelnosti pákistánského dluhu, politické nestability, útokům na čínské pracovníky a zpožděním projektů. Čínské půjčky tvoří 30 % pákistánského zahraničního dluhu a díky silným vztahům bude Čína i nadále převádět dluhové pohledávky. Pákistán bude pokračovat v boji proti teroristickým skupinám zaměřujícím se na projekty podporované Čínou.

USA

Vztahy mezi Pákistánem a USA jsou dynamické a složité, ovlivněné geopolitickou situací v jižní Asii, zejména konfliktem v Afghánistánu. Po stažení USA z Afghánistánu význam Pákistánu pro USA poklesl. Klíčovým prvkem je spolupráce v boji proti terorismu. Vztahy se pravděpodobně nezlepší, zejména kvůli posílení angažovanosti USA v Indii. Dialog o obchodní a investiční dohodě byl obnoven počátkem roku 2023, ale shoda na uvolnění obchodních toků se očekává až v letech 2025-26. Odcizení od USA a jejich spojenců přimělo Pákistán posílit vztahy s Ruskem, které neodsoudil za invazi na Ukrajinu.

Indie

Vztahy mezi Indií a Pákistánem jsou od rozdělení britské Indie v roce 1947 složité. Územní spor o Kašmír vedl k válkám v letech 1947, 1965 a 1999. Současná situace je napjatá, přičemž dlouhodobý spor o Kašmír a obavy z terorismu udržují napětí. Podpora militantních skupin v Kašmíru zvyšuje riziko tajných vojenských operací Indie. Přítomnost jaderného arzenálu na obou stranách pravděpodobně odradí od plnohodnotného konfliktu. I přes ekonomickou krizi v Pákistánu a rostoucí význam Indie zůstává linie kontroly stabilní. Mírové jednání je nepravděpodobné kvůli letošním volbám a možnému vítězství BJP v Indii.

EU

Vztahy mezi Pákistánem a EU jsou charakterizovány silnými obchodními a diplomatickými vazbami, přičemž EU je jedním z největších obchodních partnerů Pákistánu. Spolupráce se řídí Strategickým plánem spolupráce z roku 2019, který zahrnuje obchod, bezpečnost a udržitelný rozvoj. EU poskytuje Pákistánu humanitární pomoc a podporuje projekty v oblasti migrace a mobility. Status GSP+, který Pákistánu zajišťuje preferenční přístup na trh EU, byl prodloužen do roku 2027. Prodloužení zahrnuje zavedení šesti nových úmluv zaměřených na přístupnost pro osoby se zdravotním postižením, vymýcení dětské práce a ochranu životního prostředí. Evropská komise zachovala status GSP+ navzdory problémům a výzvám k jeho pozastavení kvůli obavám o lidská práva. Toto rozhodnutí potvrzuje úsilí EU o podporu ekonomického rozvoje a udržitelnosti v Pákistánu s důrazem na lidská práva a environmentální ochranu.

Další země v regionu

Vztahy mezi Pákistánem a Afghánistánem jsou v současné době napjaté kvůli pákistánskému příkazu, aby afghánští uprchlíci bez dokladů opustili zemi, a také kvůli pákistánským leteckým úderům na údajné základny militantů v Afghánistánu v březnu 2024. Vztahy mezi Pákistánem a Íránem jsou také komplikované, především kvůli přeshraničním střetům a aktivitám militantních skupin. V dubnu 2024 Pákistán signalizoval záměr požádat o výjimku ze sankcí USA, aby mohl dovážet plyn z Íránu, poté co vláda schválila výstavbu pákistánské části dlouho plánovaného přeshraničního plynovodu. Avšak vzhledem k přetrvávajícím sankcím vůči Íránu není pravděpodobné, že by tato dohoda byla aktivována v dohledné době. Pákistán bude udržovat dobré vztahy se Saúdskou Arábií, Katarom a Spojenými arabskými emiráty prostřednictvím obchodních paktů a fór, jako je Organizace islámské spolupráce, neboť od těchto zemí stále více usiluje o finanční podporu k posílení své devizové pozice.

1.3 Obyvatelstvo

Pákistán, druhá nejlidnatější muslimská země na světě se 241 mil. obyvateli, má právní systém pevně zakotvený v islámském právu. Podle článku 227 ústavy musí být veškeré zákony sladěny s příkazy Koránu a sunny (šaría). Úředním jazykem Pákistánu je urdština, zatímco angličtina plní funkci jazyka soudnictví a státní správy. Hustota obyvatel odpovídá zhruba na 273 obyv. na 1 km². Počet obyvatel setrvale stoupá; ročně se zvyšuje cca o 1,9 %. V letech 1990–2003 si Pákistán udržel svůj historický náskok jako nejvíce urbanizovaný národ v jižní Asii, přičemž obyvatelé měst tvoří 38 % jeho populace. Podle velikosti populace je Karáčí největším městem Pákistánu s 17,2 mil. lidí. V severní polovině žije většina obyvatel v oblouku tvořeném městy Láhaur (14 mil.), Faisalabád (3,7 mil.), Rávalpindí (2,4 mil.), hl. m. Islámábád (1,2 mil.), Multán (2,2 mil.) a Pěšavar (2,4 mil.). Počet ekonomicky činných obyvatel je 72,3 mil., tj. 32,2 % z celkového počtu obyvatel. Pákistánské obyvatelstvo vyznává především islám sunitského směru (80-85 %) a islám šiitského směru (10-15 %). V Pákistánu rovněž žijí křesťanské a hinduistické komunity. Očekávaná délka života při narození je u žen 72 let a u mužů 68 let. Ve srovnání se zdravou nadějí dožití při narození, která byla v roce 2003 u mužů 54 let a u žen 52 let, se situace výrazně zlepšila. Výdaje na zdraví činily 3,4 % HDP, zatímco na vzdělání je využito 2,5 %. Pákistánská společnost je relativně mladá, přičemž pátá největší země dle počtu obyvatel vykazuje průměrný věk pouhých 23 let. Pákistánská společnost je rozdělena do jednotlivých tříd. Horní skupinu, asi 7 % obyvatelstva, tvoří politici, vlastníci půdy většího rozsahu, vysocí obchodníci, lékaři specialisté a také např. průmyslníci, zároveň i veteráni z vojenských řad. Většina lidí patřících do této skupiny je vysokoškolsky vzdělaných, ti mladší studovali v zahraničí, velmi často ve Velké Británii, USA, Austrálii či Kanadě. Střední skupina je tvořena úředníky, ostatními doktory, obchodníky, menšími podnikateli a učiteli. Do nejnižší skupiny patří obyvatelé žijící na venkově a v chudých oblastech, většina z nich neumí číst a psát, negramotných je v zemi okolo 40 % obyvatelstva.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Pro fiskální rok končící v červnu 2024 se očekává, že růst pákistánské ekonomiky zůstane slabý a dosáhne pouze 1,5 %. Tento pokles růstu je přičítán pokračujícím ekonomickým šokům včetně politické nestability, přísné měnové politiky a globálních ekonomických podmínek. Inflace v červnu 2024 dosáhla alarmujících 23 %, což představuje další nárůst oproti předchozímu roku. Tato vysoká inflace je způsobena růstem cen paliv a potravin, stejně jako oslabováním rupie. Celkový dluh Pákistánu vzrostl na 260 mld. USD, což odpovídá 100 % HDP. Fiskální deficit zůstává vysoký a vláda se snaží získat vnější financování prostřednictvím nových úvěrů od MMF a dalších mezinárodních organizací. Nezaměstnanost se zvýšila na 8 %, což odráží zpomalení ekonomické aktivity a omezené investice do klíčových sektorů. Regionální srovnání ukazuje, že Pákistán zaostává za svými sousedy, jako je Indie a Bangladéš, které vykazují vyšší míry růstu HDP. Kapitálové investice jsou omezené, což je způsobeno nízkou úrovní důvěry investorů a vysokými úrokovými sazbami. Pákistánská ekonomika je diverzifikovaná, s klíčovými sektory zahrnujícími zemědělství, průmysl a služby. Zemědělství přispívá přibližně 20 % k HDP a zahrnuje pěstování bavlny, pšenice, rýže, cukrové třtiny, ovoce a zeleniny. Průmyslový sektor, který zahrnuje textilní výrobu, chemický průmysl a zpracování potravin, představuje asi 25 % HDP. Sektor služeb, včetně bankovníctví, telekomunikací a dopravy, přispívá k 55 % HDP. Pákistán dováží rafinovanou ropu, surovou ropu, vakcíny, krevní produkty, antiséra a elektroniku. Naopak, mezi hlavní exportní komodity patří textilní výrobky, jako je domácí prádlo, pánské a dámské nepletené obleky, a zemědělské produkty. V roce 2024 zaznamenal Pákistán další snížení exportu o 15 %, což odráží pokračující globální výzvy a konkurenci. Navzdory těmto výzvám zůstává Pákistán klíčovým hráčem v regionálním obchodě, zejména díky svým přírodním zdrojům a strategické poloze. Země se nadále snaží o modernizaci své ekonomiky prostřednictvím investic do infrastruktury a vzdělávání, což by mělo v dlouhodobém horizontu přispět k obnově ekonomické stability a růstu.

Ukazatel	2021	2022	2023	2024	2025
Růst HDP (%)	6,51	4,77	-0,01	0,9	3
HDP/obyv. (USD/PPP)	5774,91	6350	6450	6550	6760
Inflace (%)	9,50	19,88	30,76	21	6
Nezaměstnanost (%)	13,20	9,30	9,60	9,90	9,20
Export zboží (mld. USD)	28,788	30,901	28,476	30,327	33,728
Import zboží (mld. USD)	73,722	70,781	50,216	65,812	75,763
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-36,859	-34,222	-18,554	-31,424	-37,379
Průmyslová produkce (% změna)	14,68	6,74	-9,60	6,50	5,70
Populace (mil.)	231,40	235,80	240,50	245,20	249,90
Konkurenceschopnost	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Fiskální rok v Pákistánu se rozpíná od 1.7. příslušného roku až do 30.6. následujícího roku. Pro FY 2024 se očekává, že růst pákistánské ekonomiky zůstane utlumený, s předpokládaným růstem HDP kolem 1,5 %. Tento nízký růst je ovlivněn přetrvávajícími ekonomickými a politickými problémy, včetně vysoké inflace, která v červnu 2024 dosáhla 23 %, a pokračujícího oslabování rupie. Fiskální deficit zůstává vysoký, očekává se, že dosáhne 8 % HDP, což je způsobeno snahou vlády o financování svých závazků prostřednictvím externích půjček a podpor MMF. Pákistán čelí také výzvám v oblasti nezaměstnanosti, která se zvýšila na 9 %, což je důsledek snížené ekonomické aktivity a nedostatku investic.

V první polovině fiskálního roku 2023/24 vzrostly náklady Pákistánu na obsluhu dluhu o 63,6 % ve srovnání se stejným obdobím roku 2022/23, přičemž úrokové platby tvořily 65,4 % běžných výdajů, což výrazně omezilo prostředky na rozvojové projekty. Platební bilance se zhoršila, s obchodním deficitem 30 mld. USD a devizovými rezervami na kritické úrovni 3,5 mld. USD, což pokrývá méně než dva měsíce dovozu. Veřejný dluh vzrostl na 270 mld. USD, což představuje 105 % HDP, a zahraniční dluh zůstal vysoký na 130 mld. USD. Dluhová služba je významnou zátěží, přičemž Pákistán musí mezi dubnem 2024 a červnem 2027 splatit 85 mld. USD. Přestože vládní příjmy v období červenec-prosinec 2023 vzrostly o 30 %, byly hlavními zdroji nedaňové příjmy, jako jsou zisky centrální banky a poplatky z ropy. Vysoké úrokové sazby, které státní banka (SBP) udržuje na rekordní úrovni 22 %, aby omezila inflaci, dále komplikují obsluhu dluhu. Fiskální deficit na období červenec-prosinec 2023 byl financován především prostřednictvím dalšího domácího dluhu. Očekává se, že nadcházející ekonomické reformy, včetně zvýšení daně z obratu, snížení sazeb daně z příjmu fyzických osob a zvýšení srážkové daně, podpoří inflaci, zvýší náklady na podnikání, sníží kupní sílu a vyvolají veřejné protesty. Vysoké náklady na obsluhu dluhu omezily výdaje na rozvoj, přičemž program rozvoje veřejného sektoru (PSDP) na rok 2023/24 je rozpočtován o 16 % vyšší, avšak skutečné výdaje podle prognóz nedosáhnou této výše.

Veřejné finance	2023
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-6,25
Veřejný dluh (% HDP)	51,50
Bilance běžného účtu (mld. USD)	0,57
Daně	2024
PO	29 %
FO	35 %
DPH	zboží -18 % služby 13 - 16 %

2.3 Bankovní systém

Pákistánský bankovní sektor ukázal odolnost i přes velké ekonomické výzvy. Od konce roku 2021 se zvýšila expozice bank vůči státu z 48 % na 57,4 % na konci ledna 2024. To znamená, že banky více půjčují vládě než soukromým podnikům, což omezuje financování soukromého sektoru. Přestože ukazatel kapitálové přiměřenosti bank zůstal na konci roku 2023 na 19,7 %, což je nad regulatorním minimem 11,5 %, nesplácené úvěry činily 7,6 % a tvorba opravných položek dosáhla 92,7 %. To ukazuje, že banky mají značné rezervy na krytí možných ztrát. Malé banky v mikrofinančním sektoru jsou nicméně zranitelné. Zaměření na vládní dluh omezuje schopnost bank podporovat růst soukromého sektoru, což může mít negativní dopady na ekonomický rozvoj. To snižuje dostupnost financování pro inovace a expanzi firem, což brzdí ekonomický růst a konkurenceschopnost Pákistánu. Navzdory těmto výzvám dosáhl bankovní sektor 90% nárůstu čistého zisku. Celková aktiva vzrostla z 34 bil. PKR na 44 bil. PKR a vklady se zvýšily z 23 bil. PKR na 29 bil. PKR, což ukazuje na důvěru veřejnosti v tradiční banky. Vysoké úrokové sazby a rostoucí potřeba vládního financování omezily úvěry pro soukromý sektor. Tento trend zdůrazňuje potřebu vyváženějšího přístupu k financování, aby se podpořil růst soukromého sektoru a zajistila dlouhodobá stabilita ekonomiky. Rostoucí náklady na obsluhu dluhu rovněž omezily prostředky na rozvojové projekty.

Od roku 2022 chronický nedostatek devizových rezerv přinutil SBP omezit dovoz mnoha důležitých komodit a zboží. V důsledku toho podniky nemohou otevřít akreditivy (LCs). Tato situace výrazně ohrožuje výrobní procesy a může vést k dalším ekonomickým problémům, jelikož nedostatek surovin omezuje schopnost firem udržet produkci a splňovat poptávku na trhu.

Nejvýznamnějšími bankami jsou Allied Bank, Habib Bank, MCB Bank, National Bank a United Bank; ze zahraničních bank to jsou Standard Chartered Bank, Deutsche Bank A.G. a Citibank N.A.

2.4 Daňový systém

Daňový systém v Pákistánu je komplexní a zahrnuje různé daně na úrovni federální, provinční a místní. Celkově lze říci, že systém je nepřehledný a občas nestabilní, což komplikuje plnění daňových povinností pro jednotlivce i korporace; systém zůstává složitý a náchylný k politickým vlivům. Zatímco úsilí o rozšíření daňové základny pokračuje, dle mj. i kvůli naléhání ze strany MMF, problémy s neefektivností a daňovým únikem přetrvávají, což přispívá k nejistotě ohledně dlouhodobé stability systému. Časté změny v daňových zákonech a předpisech mohou způsobovat nejistotu a komplikace pro podnikatele, kteří se snaží dodržovat všechny povinnosti. Navzdory těmto výzvám existují některé mechanismy, jako jsou odpočty a úlevy, které mohou podnikatelům pomoci optimalizovat jejich daňové zatížení.

V roce 2024 zůstávají daňové sazby v Pákistánu diferencované pro rezidentní a nerezidentní společnosti. Rezidentní společnosti jsou zdaněny z celosvětových příjmů, zatímco nerezidentní pouze z příjmů pocházejících z Pákistánu. Daň z příjmu PO činí 39 % pro bankovní společnosti, 29 % pro běžné společnosti a 20 % pro malé společnosti. Pro některé sektory a podniky platí dodatečná „superdaň“ v rozmezí 1 % až 10 %. Zdanění FO v Pákistánu zahrnuje několik druhů daní, včetně daně z příjmu, kapitálových zisků a DPH; DPH je uvalena na zboží a služby s obvyklou sazbou 18 %. Základ pro daň z příjmu fyzických osob je stanoven na základě celkového příjmu po odečtení povolených slev a odpočtů. Podnikatelé mohou rovněž čerpat určité daňové úlevy a odpočty, jako jsou odpočty za kapitálové náklady, amortizaci nehmotného majetku a další specifické výdaje. Pro „ženské podniky“ a malé a střední podniky (SME) existují zvláštní daňové sazby a pobídky.

Pákistánská vláda bude pokračovat v reformách daňového systému, aby zvýšila efektivitu výběru daní a rozšířila daňovou základnu. Klíčovým cílem bude snížit daňové úniky a zlepšit transparentnost systému. Očekává se také, že vláda bude pokračovat ve spolupráci s mezinárodními finančními institucemi, především MMF a Světová banka, pro něž jsou tyto reformy zcela zásadní. Tato spolupráce by měla přispět k vytvoření spravedlivějšího a inkluzivnějšího daňového systému, který podpoří udržitelný ekonomický růst a fiskální stabilitu země.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s ČR

V roce 2024 pokračují obchodní vztahy mezi Pákistánem a Českou republikou s pozitivním obchodním saldem pro Pákistán. Import z ČR do Pákistánu poklesl na 1,01 miliardy CZK, což lze přičítat rostoucím nákladům na suroviny a globálním ekonomickým nejistotám. Na druhé straně, export do ČR dosáhl 6,46 miliardy CZK, což potvrzuje robustní výkonnost pákistánského textilního sektoru, který i přes mírný pokles zůstává klíčovým pilířem obchodu. Kladné saldo ve výši 5,45 miliardy CZK svědčí o úspěšném využívání preferenčních obchodních dohod, jako je GSP+, které poskytují pákistánským exportérům konkurenční výhodu na českém trhu.

Při srovnání obchodních vztahů mezi Pákistánem a ČR s ostatními zeměmi EU je patrné, že obchodní saldo s ČR je výrazně kladné díky silnému zaměření na textilní výrobky. Do EU není však pozorována jakási diverzifikace exportovaných pákistánských produktů. Český export do Pákistánu je převážně orientován na produkty jako odpad a šrot železný a ocelový, textilní stroje, elektrická zařízení a dřevo, což odpovídá specifickým potřebám pákistánského průmyslu a infrastrukturních projektů, které tyto materiály a zařízení vyžadují. Rozdíly v obchodních vztazích s ČR a ostatními zeměmi EU mohou být výsledkem několika faktorů. Historické obchodní vazby, specifické obchodní dohody a odlišné průmyslové struktury hrají klíčovou roli. Zatímco některé země EU mohou nabízet širší spektrum technologických a průmyslových produktů, obchodní vztahy s ČR zůstávají zaměřeny na specifické sektory, které jsou pro Pákistán ekonomicky výhodné. Tento trend bude pravděpodobně pokračovat, pokud nedojde k zásadním změnám v obchodních strategiích nebo ekonomických politikách obou zemí, což by mohlo zahrnovat například nové investice do diverzifikace exportních produktů nebo modernizace průmyslové základny.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import z ČR (mld. CZK)	1,54	0,86	1,56	1,60	1,01
Export do ČR (mld. CZK)	4,95	5,09	5,96	7,03	6,46
Saldo s ČR (mld. CZK)	3,41	4,23	4,40	5,43	5,45

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek importu z ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
282	Odpad, šrot železný, ocelový, ingoty ze železa, oceli	471,92	46,77
724	Stroje textilní a kožedělné a jejich díly j. n.	74,49	7,38
772	Přístr. elek. ke spínání ap. obvodů elek., odpory aj.	56,35	5,58
248	Dřevo jednoduše opracované, prázce železniční	51,25	5,08
541	Léčiva, vyr. farmaceut. (ne antibiotika, hormony ap.)	33,20	3,29

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek exportu do ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
658	Výrobky hotové z materiálů textilních j. n.	1280,82	19,83
841	Oděvy a prádlo pánské, chlapecké (ne pletené, háčk.)	1169,82	18,11
845	Součásti oděvní z materiálu textilního i pletené ap.	728,28	11,27
842	Oděvy a prádlo dámské, dívčí (ne pletené, háčkované)	575,68	8,91
848	Doplňky oděvní z mater. ne textilního, pokrývky hlavy	372,72	5,77

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy s EU

V roce 2023 Pákistán nadále těžil z odstranění ze seznamu "vysoce rizikových třetích zemí" EU, což přispělo k významnému růstu exportu do EU, který dosáhl 7 938,54 milionů EUR. I přes ekonomickou nejistotu a nedostatek surovin zaznamenal Pákistán kladné saldo ve výši 4 007,74 milionů EUR, což svědčí o konkurenceschopnosti pákistánských výrobků na evropském trhu a efektivním využívání obchodních preferencí v rámci GSP+.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import z EU (mil. EUR)	4782,26	3854,22	5543,87	5381,29	3930,80
Export do EU (mil. EUR)	6082,71	5518,09	6641,50	9490,94	7938,54
Saldo s EU (mil. EUR)	1300,45	1663,87	1097,63	4109,66	4007,74

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU v roce 2023 ukazují na větší závislost Pákistánu na dovozech, s importem ve výši 42 519,00 milionů EUR a exportem 18 401,76 milionů EUR, což vedlo k negativnímu saldu 24 117,24 milionů EUR. Tento nepoměr je způsoben hlavně diverzifikací obchodních partnerů a rostoucími náklady na suroviny, které Pákistán dováží pro podporu svého průmyslu, zatímco exporty čelí konkurenci na globálních trzích mimo EU.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import ze zemí mimo EU (mil. EUR)	41175,44	38523,73	62648,98	60091,14	42519,00
Export do zemí mimo EU (mil. EUR)	15649,24	14812,48	19987,40	19092,48	18401,76
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	-25526,20	-23711,25	-42661,58	-40998,66	-24117,24

Zdroj: EIU, Eurostat

Pákistán má mnohem příznivější obchodní vztahy s EU než se zeměmi mimo EU, což je dáno přístupem k preferenčním obchodním dohodám a relativně stabilnějším evropským trhům. Naopak obchod se zeměmi mimo EU je zatížen vyššími náklady na dovoz a menšími vývozními příležitostmi, což vede k vyššímu obchodnímu deficitu. Rozdíly v obchodních vztazích odrážejí strukturální ekonomické výzvy a potřebu Pákistánu diverzifikovat své průmyslové kapacity a exportní portfolio.

3.2 Přímé zahraniční investice

Investiční prostředí v Pákistánu je dlouhodobě nestabilní, což brání zemi dosáhnout jejího potenciálu, a to jak pro domácí, tak zahraniční investory. Přímé zahraniční investice (PZI) jsou slabým článkem ekonomiky, s průměrem 156,6 milionu USD od roku 1997 do roku 2023. Nejvyšší hodnoty PZI dosáhly 1262,9 milionu USD v červnu 2008, zatímco nejnižší hodnoty dosáhly -390,9 milionu USD v říjnu 2018. Od července 2023 do března 2024 dosáhly celkové zahraniční investice 1,264 miliardy USD, což je výrazný nárůst oproti 202,2 milionu USD ve stejném období předchozího roku. Přímé zahraniční investice však klesly o 9,7 % na 1,099 miliardy USD oproti 1,216,9 miliardy USD v loňském roce. V březnu 2024 přímé zahraniční investice vzrostly o 89,4 % na 258 milionů USD.

Hlavními zdroji PZI byly Hongkong, Čína, Velká Británie, USA a Nizozemsko. Energetický sektor přitahuje největší podíl PZI, následovaný průzkumem ropy a zemního plynu a finančním sektorem. Významné investice jsou také v IT a telekomunikacích, obchodu a chemickém průmyslu. I přes stabilizaci bezpečnostní situace zůstává hospodářský růst nestálý kvůli krizi platební bilance, vysokým splátkám dluhu a neefektivnímu daňovému systému, což oslabuje důvěru zahraničních investorů. Daňová politika neposkytuje dostatečné pobídky a byrokracie je stále velkou překážkou. Pákistán musí diverzifikovat svá investiční partnerství a zlepšit obchodní prostředí, aby udržel a zvýšil tempo PZI. Příležitosti pro české PZI v Pákistánu zahrnují rostoucí poptávku po obnovitelných zdrojích energie, digitalizaci a modernizaci průmyslu. České firmy mohou těžit z partnerství s místními podniky a vládních iniciativ podporujících zahraniční investice v klíčových sektorech.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

EU a Pákistán jsou důležitými politickými partnery. Delegace Evropské unie v Pákistánu zastupuje EU v celé řadě otázek, včetně rozvojové spolupráce, obchodu, humanitární pomoci, bezpečnosti a boje proti terorismu, energetiky, životního prostředí, zdraví, dopravy, migrace a změny klimatu. Bilaterální vztah je tvořen na základě EU-Pakistan Strategic Engagement Plan z roku 2019.

Systém GSP+ od Evropské unie umožňuje Pákistánu prodávat většinu své produkce na evropském trhu bez cel nebo s minimálním celním zatížením, což je opatření zaměřené na podporu rozvoje této země. Program byl celoplošně prodloužen do roku 2027. V rámci desetiletého režimu GSP+ bude Evropský parlament stanovovat nové regulace, které pravděpodobně ovlivní bezcelní přístup pro textilní, oděvní a kožené výrobky, jež jsou momentálně vyváženy z Pákistánu. Pákistán musí nadále respektovat dodržování lidských práv, aby mohl být po roce 2027 zařazen do systému GSP+. Toto prodloužení zahrnuje i nové mezinárodní úmluvy zaměřené na zlepšení přístupnosti pro osoby se zdravotním postižením, vymýcení dětské práce a ochranu životního prostředí. Evropská unie pečlivě sleduje dodržování těchto úmluv.

Součástí vztahů mezi Pákistánem a EU je MIP (viz. další kapitolu o rozvojové spolupráci).

Smlouvy s ČR

Mezi nejvýznamnější uzavřené dohody v hospodářsko-obchodní oblasti patří:

- dohoda o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu (Praha, 2. 5. 2014)
- dohoda o spolupráci v oblasti obranného průmyslu a logistiky (Brno, 6. 10. 2021)
- dohoda o hospodářské spolupráci (Praha, 26. 7. 2023)

Dále probíhá projednávání o vzájemné ochraně a podpoře investic, v souvislosti s návazností na evropskou legislativu.

3.4 Rozvojová spolupráce

V roce 2024 zůstává Pákistán příjemcem rozvojové pomoci, a to především prostřednictvím EU a dalších mezinárodních partnerů. Základním nástrojem rozvojové spolupráce je "EU-Pakistan Multi-annual Indicative Programme (MIP) 2021-2027", který se zaměřuje na ekologický a udržitelný růst, vysokou zaměstnanost, hospodářskou a sociální soudržnost, vládu práva, lidská práva a digitalizaci. V rámci programu MIP 2021-27 poskytla EU granty ve výši 265 milionů EUR, zaměřené na klíčové oblasti jako inkluzivní růst a správa věcí veřejných. Iniciativa "Building back better through green jobs creation" podporuje obnovu po povodních v roce 2022 a zahrnuje projekty v obnovitelné energii, zemědělství a podnikání. EU spolupracuje s Pákistánem na migraci, včetně ochrany afghánských uprchlíků, a na rozvoji technického a odborného vzdělávání (TVET). Tyto priority jsou v souladu s cíli OSN v oblasti udržitelného rozvoje (SDG) a Agendou 2030.

Česká republika se v Pákistánu angažuje především prostřednictvím malých lokálních projektů (MLP) a humanitární pomoci. V roce 2023 byly provedeny projekty jako instalace ručních pump v deseti vesnicích v provincii Sindh, které byly postiženy povodněmi. ČR také poskytuje transformační projekty zaměřené na lidská práva, zejména práva žen. V roce 2024 mohou české firmy pokračovat ve spolupráci na těchto projektech, a to ve spolupráci s místními realizátory. Zastupitelský úřad ČR v Islámábádu doporučuje českým firmám, aby se zapojily do každoročních malých lokálních projektů a využily příležitosti, které nabízí česká rozvojová spolupráce.

3.5 Perspektivní obory (MOP)

► Automobilový sektor

Automobilový průmysl v Pákistánu je připraven na výrazný růst díky vládním iniciativám na podporu místní výroby a rostoucímu zájmu o elektromobily. Země si dala za cíl vyrábět do roku 2025 jeden milion vozidel ročně, což by výrazně snížilo její závislost na dovozu. Očekává se, že trh s elektrickými vozidly výrazně poroste, přičemž národní politika v této oblasti má za cíl dosáhnout 30 % podílu elektrických vozidel do roku 2030. Automobilový průmysl přispívá přibližně 3 % k HDP země a zaměstnává více než 500 000 lidí přímo i nepřímo. Navzdory současným hospodářským problémům vykazuje odvětví značnou odolnost, neboť prodej vozidel se zotavuje a investice do infrastruktury rostou. České firmy mají obrovské příležitosti v oblasti automobilových technologií, infrastruktury pro elektromobily a výroby komponentů, což přispívá k modernizaci a rozvoji tohoto sektoru.

► Energetika

Pákistánská energetika prochází významným přechodem k obnovitelným zdrojům energie a vodíkovým technologiím. Cílem vlády je zvýšit podíl obnovitelných zdrojů v energetickém mixu na 30 % do roku 2030, což zahrnuje významné investice do solární, větrné a vodní energie. Aktuálně tvoří největší podíl obnovitelné energie vodní zdroje, ale kapacity větrné a solární energie se rychle rozšiřují. Do roku 2030 se plánuje přidat dalších 24 000 MW z obnovitelných zdrojů. Významnou prioritou je také rozvoj ekologické vodíkové technologie, která má za cíl snížit emise uhlíku a zvýšit energetickou bezpečnost. České firmy mohou využít své odborné znalosti a přispět k projektům udržitelné energetiky a modernizaci přenosových sítí.

► ICT, elektronika, kyberbezpečnost

Odvětví informačních a komunikačních technologií (ICT) se v Pákistánu rychle rozvíjí díky pokroku v digitálních technologiích a rostoucímu rozšíření internetu. Vládní iniciativy jako e-government a smart cities vytvářejí významné příležitosti pro inovace a investice. Očekává se, že trh s ICT, jehož hodnota činí přibližně 3,2 miliardy dolarů, bude nadále růst, a do roku 2024 bude registrováno více než 19 000 ICT společností, přičemž vývoz dosáhne 3,5 miliardy dolarů. Nárůst umělé inteligence, analýzy velkých objemů dat a fintech dále zvyšuje potenciál tohoto odvětví. České společnosti mohou nabízet špičková řešení v oblasti kybernetické bezpečnosti, datových sítí a elektronických zařízení, využívat rostoucí trh a podporovat technologický pokrok.

► Zdravotnictví a farmacie

Pákistánské zdravotnictví se rozvíjí a významně investuje do biotechnologií a léčiv. Očekává se, že velikost trhu s léčivy dosáhne do roku 2028 hodnoty 3,5 miliardy dolarů díky rostoucí poptávce po kvalitních zdravotnických službách a prostředcích. Odvětví biotechnologií nabízí značný potenciál ve zdravotnictví, zemědělství a environmentálním managementu. České společnosti mohou využít příležitosti v oblasti zdravotnických prostředků, výroby léčiv a biotechnologického výzkumu, čímž přispějí k růstu a inovacím v tomto odvětví. Společné podniky zaměřené na vývoj vakcín, genetický výzkum a bioinformatiku mohou dále posílit potenciál tohoto sektoru.

► Dopravní infrastruktura

Pákistánská dopravní infrastruktura prochází rozsáhlou modernizací s významnými investicemi do silničních sítí, chytrých měst a logistiky. Vláda se zavázala k posílení konektivity a rozvoji měst, což potvrzují projekty v rámci čínsko-pákistánského hospodářského koridoru (CPEC), který zahrnuje investice ve výši 62 miliard dolarů. Stále více se prosazují iniciativy chytrých měst, které mají za cíl zavádět pokročilé technologie pro efektivní správu měst. České společnosti mohou přispět k těmto projektům poskytováním řešení v oblasti řízení dopravy, odpadového hospodářství a energeticky účinných budov. Strategická poloha Pákistánu jako potenciálního regionálního logistického centra zvýrazňuje příležitosti v oblasti přístavní infrastruktury a řízení dodavatelských řetězců.

► Zemědělství a potravinářství

Zemědělství je v Pákistánu klíčovým odvětvím ekonomiky a stále více se zaměřuje na moderní zavlažovací a zemědělské technologie. Vzhledem k tomu, že zemědělství spotřebovává více než 90 % sladkovodních zdrojů v zemi, je efektivní hospodaření s vodou nezbytné. Přesné zemědělství a moderní zavlažovací systémy mohou výrazně zvýšit produktivitu a udržitelnost. České firmy mohou nabídnout své odborné znalosti v oblasti kapkových zavlažovacích systémů, technologií přesného zemědělství a zpracování potravin. Očekává se, že toto odvětví poroste díky rostoucí poptávce po zpracovaných potravinách a vládním iniciativám na modernizaci zemědělských postupů, což představuje pro české firmy řadu příležitostí.

► Těžební a ropné technologie

Pákistánský těžební a ropný sektor nabízí českým společnostem značné příležitosti, zejména v oblasti těžebních technologií a

geologických služeb. Země je bohatá na nerostné suroviny, jejichž hodnota se odhaduje na přibližně 6 bilionů dolarů. Tento sektor je však stále nedostatečně rozvinutý a má značný růstový potenciál. K jeho využití jsou nezbytné pokročilé těžební technologie a geologické služby. České firmy mohou přinést inovace v oblasti těžebního vybavení, automatizace a udržitelných postupů. Ropný sektor také nabízí příležitosti, protože Pákistán usiluje o zvýšení svých kapacit v těžbě ropy a zemního plynu s podporou pokročilých vrtných technologií a služeb zaměřených na ochranu životního prostředí. Strategická partnerství a investice českých společností v těchto oblastech mohou podpořit rozvoj těžebního a ropného sektoru v Pákistánu.

► **Voda a životní prostředí**

Odvětví vodního hospodářství a životního prostředí je v Pákistánu klíčové, neboť narůstají obavy z nedostatku vody, nakládání s odpady a udržitelnosti životního prostředí. Efektivní řešení hospodaření s vodou jsou nezbytná, protože země čelí vážnému nedostatku vody, který ovlivňuje zemědělství, průmysl i domácí spotřebu. Vláda usiluje o zvýšení bezpečnosti dodávek vody prostřednictvím moderních zavlažovacích systémů a čištění odpadních vod. Model oběhového hospodářství nabývá na významu a zaměřuje se na recyklaci a snižování množství odpadu. České společnosti mohou nabídnout inovativní řešení v oblasti ochrany vody, dekontaminace a udržitelného nakládání s odpady, čímž přispějí k ochraně životního prostředí a udržitelnému rozvoji.

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Pro úspěšné obchodní jednání v Pákistánu je klíčové pochopení místních kulturních zvyklostí a neformálních pravidel. Pákistánci si cení přátelského a respektujícího přístupu, i když jsou dodržovány určité formality. Znalost místních zvyků a norem výrazně napomáhá k efektivní komunikaci a posiluje vzájemnou spolupráci. Klíčem k úspěchu je nalezení spolehlivého a důvěryhodného partnera, který usnadní navigaci kulturními a jazykovými rozdíly. V Pákistánu je důležité budovat pevné vztahy založené na důvěře a respektu, což je základní předpoklad pro překonání případných komplikací a dosažení úspěchu na místním trhu.

4.2 Oslovení

Při navazování obchodních kontaktů v Pákistánu je stále nejúčinnější osobní přístup. Kontaktování firem či úřadů přes e-mail nebo telefon bez předchozího osobního kontaktu bývá často neúspěšné. Ideální je proto osobní návštěva, například na veletrhu, výstavě nebo konferenci. Osobní doporučení prostřednictvím etablovaných firem, obchodníků nebo prostředníků je velmi účinné. Pomoc může také poskytnout zastupitelský úřad, který prostřednictvím obchodně-ekonomického diplomata může zprostředkovat kontakt a domluvit schůzku.

Obchodní jednání se v Pákistánu obvykle vedou v angličtině. Při jednání v urdštině je důležité rozlišovat mezi tykáním a vykáním, přičemž tykání při prvním setkání není vhodné. Přesná výslovnost jmen je klíčová; jména by se neměla komolit ani přizpůsobovat české výslovnosti. Nejlepším řešením je zjistit si předem správnou výslovnost.

Tradičním pozdravem je podání pravé ruky, ale může být doplněno gestem ruky na hrudi s mírným předklonem. Levá ruka se nepodává, protože je považována za nečistou. Při pozdravu má přednost starší osoba, osoba na vyšší pozici nebo žena. Při soukromých návštěvách muži obvykle ženám nepodávají ruku, ale při obchodních jednáních je to běžné. Pákistánci si při pozdravu nedávají polibek na tvář ani se nepoplácávají po ramenech.

Během jednání očekávejte, že vám bude nabídnut čaj, káva nebo lehké občerstvení, a je vhodné nabídku přijmout, i když odmítnutí není považováno za neúctu.

4.3 Obchodní schůzka

Jak sjednat obchodní schůzku a jak probíhá

Pro sjednání obchodní schůzky v Pákistánu je neefektivnější osobní přístup. Nejlepší příležitostí je osobní návštěva během veletrhů, výstav nebo konferencí. Doporučení prostřednictvím etablovaných firem, obchodníků či prostředníků výrazně zvyšuje šance na úspěch. Pomocí může také obchodně-ekonomický diplomat na českém zastupitelském úřadu, který zprostředkuje kontakt a domluví schůzku. Často při první schůzi probíhá výměna kontaktů na WhatsApp; komunikace skrz tuto platformu je v dnešní době téměř nezbytná.

Načasování jednání

Obchodní schůzky se konají v kancelářských prostorách nebo špičkových hotelích, obvykle mezi 10:00 a 16:00. Ideální je plánovat schůzky na pozdní dopoledne nebo brzy odpoledne. Dochvilnost je důležitá, i když časové rozvrhy bývají flexibilní. Pákistánci oceňují trpělivost a uvolněné tempo jednání, proto očekávejte možné přerušení a delší diskuse. Při zahájení jednání je běžné vyměnit vizitky. Předávání a přijímání vizitek by mělo probíhat pravou rukou nebo oběma rukama jako projev úcty. Po převzetí vizitky byste se měli věnovat jejímu obsahu, poté ji lze uložit do kapsy nebo peněženky.

Co českého obchodníka při jednání nejvíce překvapí?

České obchodníky může překvapit vysoká úroveň pohostinnosti, důraz na osobní vztahy a časté neformální rozhovory na začátku setkání. Pákistánci často zjišťují informace o vašem ubytování a plánech mimo obchodní jednání, což napomáhá budování důvěry. Na začátku jednání je nabídnuto občerstvení; odmítnutí těchto nabídek Pákistánci považují za nevhodné. Často, i když o občerstvení nepožádáte, bude vám stejně dáno.

Jací jsou pákistánští obchodníci?

Pákistánští obchodníci jsou důkladně připraveni a výborně komunikují; vyznačují se důkladnou znalostí svých produktů. Jsou zvyklí budovat důvěru, často prostřednictvím neformálních rozhovorů, které mohou zahrnovat osobní a rodinné otázky. Většinou pozvou celý svůj tým a na úvod představí jednoho člena po druhém. Hierarchie je místní kulturou považována za zásadní, takže osoba v čele týmu bude převážně hovořit sama, pakliže nedá slovo ostatním svým členům. Pákistánci oceňují trpělivost a uvolněné tempo během obchodních jednání. Obecně je ceněno dosažení dohody, která je výhodná pro obě strany. Pákistánští obchodníci mají tendenci po podpisu smlouvy neměnit její podmínky. Pro ně je důvěra zásadnější než samotný dokument.

Vyjednávání a kulturní odlišnosti

Kulturní a náboženské rozdíly mohou vyjednávání ztížit. Přímý oční kontakt může být vnímán jako dominance, takže je vhodné mu se vyhnout. V jednání je důležité zachovat klid a kontrolu nad emocemi. Aspekt důvěry je klíčový, a to i přes formální smlouvy. Je důležité také mít na paměti, že komunikace probíhá v kontextu obecného respektu k náboženským citlivostem, jako je zákaz konzumace alkoholu a vepřového masa.

Nakládání s časem a emocemi

Pákistánci mají uvolněný přístup k času a obchodní jednání mohou být zdlouhavá. V komunikaci je důležité být trpělivý a připravený na dlouhé diskuse. Udržování klidu a neprojevoování silných emocí je v jednání ceněno. Emocionálně nabitá nebo konfliktní diskuse vyžadují opatrný přístup a asertivní chování by mohlo být kontraproduktivní.

Teritoriální rozdíly

V obchodních jednáních nejsou výrazné teritoriální rozdíly, i když pohostinnost a formality mohou být více či méně zdůrazňovány v různých regionech.

Alkohol na jednáních

Alkohol se při obchodních jednáních nenabízí, a to zejména kvůli islámským náboženským předpisům. Výjimky mohou nastat v soukromém prostředí, ale vždy je lepší se na tuto možnost předem informovat. Při soukromých akcích častokrát mají nejvíce v oblíben whiskey nebo gin s tonicem.

Oblékání na pracovní jednání

Muži by měli nosit dlouhé kalhoty a košili, případně tradiční šalvár kamíz. Ženy by měly nosit dlouhé šaty nebo tuniky se šátkem.

Cizinky by měly mít po ruce šátek pro případ návštěvy náboženských objektů.

Ideální jednací tým

Vyjednávací tým by měl být různorodý, s členy různého věku a pohlaví. Začlenění starších členů týmu je výhodné, protože v Pákistánu se velmi cení úcta k věku a hierarchii.

Pozvání domů

Je obvyklé, že budete pozváni do domova svého obchodního partnera; často budete pozváni do domu i bez předchozího seznámení. Během návštěvy je vhodné darovat malé dárky jako květiny, ovoce nebo čokoládu. Dárky by měly být předávány oběma rukama. Při obdarování místních hostitelů dárkem z České republiky je vhodné zvolit takový, který odráží naši kulturu nebo je spojen s oblastí, ve které vaše firma působí. Respektování místních zvyků a pravidel je klíčové. Při návštěvě domácnosti je nejlepší být dochvilný, i když pozdní příchod může být v závislosti na kontextu události přijatelný. Vyhněte se diskusi o politice, pokud ji neinicíuje hostitel.

4.4 Komunikace

Strategie a taktiky vyjednávání

Pákistánci dávají přednost kooperativní strategii vyjednávání. Jsou připraveni ke kompromisu, nevyužívají převahy a síly a jsou ochotni k ústupkům, které neberou jako projev slabosti, naopak jako projev dobré vůle. Jejich hlavní taktikou vyjednávání je nasazení vysoké ceny s cílem pomalu ustupovat. Rádi vyjednávají a obchodování je pro ně jistá citová záležitost. Rádi vidí partnera odcházet ve víře, že se jim podařilo uzavřít výhodný obchod, i když pro samotného pákistánského obchodníka byl obchod mnohem výhodnější. Součástí jednání nebývají ovšem projevy zlosti, rozčilování se, nátlak či nastavení časových limitů. Podle jejich názoru zloba do jednání nepatří. Celkové selhání ale nenechávají bez povšimnutí, reference hrají v Pákistánu velkou roli, a pokud postižená firma vypustí do oběhu referenci negativní, způsobí to kolikrát dané společnosti mnohem větší újmu, než byla částka, kterou společnost měla zaplatit firmě postižené.

Mezi další taktiky patří vystupňování situace na poslední chvíli. Jelikož pákistánští obchodníci rádi kličkují a překvapují novými návrhy, není překvapením, že i v poslední chvíli před uzavřením smlouvy, představí návrh jiný, pozměněný. Bývá zvykem, že z důvodu dobré znalosti anglického jazyka obou obchodních partnerů, se jednání neúčastní tlumočnick. To dává prostor k taktice, při které jedna strana může předstírat nepochopení či zpětně vzít rozhodnutí z důvodu, že správně nepochopila dohodu.

Témata k rozhovoru

Během rozhovoru je důležité vyhnout se některým tématům, která mohou být choulostivá či by mohla partnera urazit. Neměly by se probírat soukromé věci, týkající se dětí, manželky, platu nebo sexu. Rovněž je lepší vyhnout se rozhovoru o vztazích Pákistánu s Indií a Izraelem nebo také kritice místní politiky. Naopak mezi vhodná témata můžeme zařadit počasí, cestování nebo také kulturu. Rozhovor mezi obchodními partnery většinou začíná otázkou, jaká byla cesta, zda je v pořádku ubytování, které místní pro cizince zařídil, zda se dobře vyspal a zda služby hotelu odpovídají jeho požadavkům. Pákistánci mají přátelskou povahu, rádi se zasmějí a rádi si vyslechnou i vtipy, což ovšem závisí na tom, jaký mají obchodní partneři mezi sebou vztah. Pokud obchodního partnera známe a víme, co si před ním můžeme dovolit, pak je vše v pořádku. Kamenem úrazu ovšem může být odlišný humor národů, který odráží jak jejich přístupy a problémy, tak i vzájemné vztahy jak uvnitř národa, tak k národům jiným. Proto se ne všichni vždy zasmějí tomu, co připadá vtipné nám, a stane se, že některé věci za zábavné nepokládají, ba je považují za urážející. Vtipy by se rozhodně neměly týkat výše uvedených nevhodných témat k rozhovoru.

Neverbální komunikace

Při obchodním jednání je normální, že Pákistánci téměř nikdy nejdou přímo k věci a rádi velmi dlouho vyjednávají, než jsou opravdu spokojeni s výsledkem. Přístup „přímo k obchodu,“ jak je uváděno v některých publikacích, tedy nevystihuje způsob, jakým jsou jednání vedena v místním prostředí. Měli bychom počítat s delším trváním a vymezit si určitou časovou rezervu. Během jednání si lze všimnout jejich velmi výrazné gestikulace, kterou doplňují svou řečí. Důležité je uvědomit si, jaké informace svými gesty naznačují, a také to, že pohyby rukou při rozhovoru jsou pro ně naprosto přirozené. Stejně výrazná jako gestikulace rukou je i mimika v obličeji a pohyb očí. Do těch se většinou neřívají přímo nebo po delší dobu, a protože jejich pohyb je při hovoru tak rychlý jako pohyb rukou, není k tomu ani příležitost. Co se týká interpersonální vzdálenosti, Pákistánci mají ve zvyku si udržovat jistý odstup. Během schůzky je fyzický kontakt pouze na začátku a konci jednání, kdy si obchodní partneři potřesou rukou. Stejně jako při pozdravu není běžné poplácávání po zádech či jiný podobný kontakt. Oční kontakt je důležité během konverzace udržovat, avšak výjimkou je upřený pohled. Ženy se očním kontaktu zásadně vyhýbají.

4.5 Doporučení

Seznamte se s místními zákony a předpisy a předem vytipujte potenciální obchodní partnery. Ujistěte se, že máte v pořádku cestovní doklady a zvažte sjednání komplexního cestovního pojištění. Informujte se o bezpečnostní situaci a cestovního doporučení skrz stránky mzv.cz, a ideálně se zaregistrujte v evidenci DROZD. Zajistěte si spolehlivou dopravu a vyberte si renomované ubytování s dobrými bezpečnostními opatřeními; vyhýbejte se rizikovým oblastem. Mějte na paměti bezpečnostní rizika spojená s trestnou činností v Pákistánu, včetně ozbrojených loupeží, přepadení, krádeží aut a únosů. Riziko únosů je zvláště vysoké v Balúčistánu a Chajbar-Pachtúnchvá. Buďte ostražití a vždy mějte připravený únikový plán. Dbávejte na své cennosti a majetek a buďte obezřetní na veřejných místech, zejména na přeplněných trzích.

Pákistán má tropické a především vnitrozemské subtropické klima, které charakterizují horká léta a mírné zimy. Pákistán je proto nejlepší navštívit mezi říjnem a dubnem, abychom se vyhnuli jak monzunovým deštům, tak opravdu vysokým teplotám. Velké rozdíly v teplotách jsou také mezi dnem a nocí.

Obyvatelé Pákistánu jsou velmi přátelští lidé, pro něž má rodina velký význam stejně jako přátelé, kterým v případě potřeby kdykoli pomohou. Individualismus, přílišná touha po soukromí, snaha hromadění hmotného statku je jim cizí a je nahrazena týmovým duchem, otevřeností, duchovními a náboženskými hodnotami. Cizí jim je i přílišná upjatost co se času týče, z našeho pohledu nám jejich přístup může připadat laxní, ačkoliv od obchodního partnera očekávají přesnost a dochvilnost. Náboženství je u obyvatel Pákistánu běžnou součástí jejich života a to by mělo být všemi návštěvníky respektováno. Před vycestováním do této země je vhodné informovat se o místních zvycích a kulturních odlišnostech, aby se předešlo případným nedorozuměním a nepříjemnostem.

4.6 Státní svátky

Pracovní doba je odlišná pro banky, obchody a státní instituce. Banky fungují od 9. do 17. hodin; směnárny většinou do 15. h. Některé obchody otevírají až v 10 hodin, většina má ale otevírací dobu od 11 do 23 či 24 hodin. Banky a kanceláře jsou otevřené každý den kromě pátku, kdy je otevřeno pouze do 12 hodin, a také vyjma neděle, kdy je volno celý den. Sobota je běžným pracovním dnem a pátek je brán za den pracovního klidu (mezi 13. a 15. h je téměř vše uzavřené pro modlitby).

Mezi dny pracovního klidu patří níže uvedené oficiální státní svátky: 5. února (Den Kašmíru), 23. března (Den Pákistánu), 9. dubna (Íd al-Fitr), 1. května (Svátek práce), 18. června (Íd al-Adhá), 16. července (Ašúra), 14. srpna (Den nezávislosti), 6. září (Den obrany), 9. září (památka úmrtí zakladatele Pákistánu Kvíd-e-Azáma), 15. září (Íd-i-Milad-un-Nábí), 9. listopadu (Ikbálův den), 25. prosince (Narození Kvíd-e-Azáma).

Upozorňujeme, že svátky Íd al-Fitr, Íd al-Adhá, Ašúra a Íd-i-Milad-un-Nábí jsou závislé na islámském lunárním kalendáři, a proto se skutečná data těchto svátků mohou od uvedených mírně lišit.

Pro banky jsou dny pracovního klidu i 1. 7. a 31. 12. Během Ramadánu bývá pracovní doba zkrácena.

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Pákistán, země s více než 240 mil. obyvatel představuje atraktivní trh s dynamickou ekonomikou zahrnující zemědělství, služby a výrobu. Navzdory zlepšením v infrastruktuře a technologické připravenosti čelí investoři výzvám, jako jsou bezpečnostní rizika, politická nestabilita a složité administrativní postupy. Města jako Karáčí, Láhaur a Islámábád nabízejí významné příležitosti, ale úspěšný vstup na trh často vyžaduje místního partnera. České firmy by měly využít obchodní mise a spolupracovat s Velvyslanectvím ČR v Islámábádu pro snadnější navigaci místním prostředím a to v rámci proexportního projektu pro podporu ekonomické diplomacie (PROPED).

Distribuční kanály jsou standardní, ale důraz je kladen na osobní vztahy, zvláště při prodeji vládě nebo velkým korporacím. Západní produkty jsou ceněny pro svou kvalitu, ale konkurence z Číny, Japonska a Koreje je silná. Firmy musí být zaregistrovány u Pákistánské komise pro cenné papíry (SECP) a získat národní daňové číslo (NTN). Hlavním dokumentem je Companies Ordinance 1984. Celní systém je složitý a zahrnuje různé celní a netarifní překážky; dovozci musí dodržovat různé předpisy a postupy. Dovozní proces zahrnuje získání osvědčení o registraci dovozu (IRC) a dodržování celních předpisů založených na HS kódech. Zahraniční podniky musí dodržovat celní a devizové předpisy, které reguluje Pákistánská státní banka (SBP). Tato banka také reguluje devizové transakce a podniky musí získat souhlas s transakcemi přesahujícími určitou částku. Pákistán má předpisy o kontrole vývozu, které omezují vývoz určitého zboží a technologií. Zahraniční podniky musí tyto předpisy dodržovat, aby se vyhnuly sankcím.

Pro úspěšný vstup na trh je klíčová důkladná příprava, prověření obchodních partnerů a znalost místních podmínek. Investiční pobídky, oficiální záštita a podpora od českých vládních agentur mohou významně usnadnit obchodní aktivity v Pákistánu. Pákistánské firmy často využívají předstíraných obchodních aktivit k ilegální migraci do Evropy. Doporučené zdroje zahrnují Board of Investment, SECP a další uvedené webové stránky pro aktuální informace o investičních příležitostech a legislativě. Board of Investment (agentura pro investice): <https://invest.gov.pk/>, Pákistánská iniciativa pro modernizaci předpisů: <https://business.gov.pk/>, Vyhlášené tendry v Pákistánu: <https://www.tendersinfo.com/global-pakistan-tenders.php>. Další užitečné odkazy zahrnují: <http://www.privatisation.gov.pk/>, <https://www.secp.gov.pk/>, <http://www.finance.gov.pk/>. SIFC (Zvláštní rada pro usnadnění investic): <https://sifc.gov.pk>

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Struktury pro podnikání

Pákistán podporuje přímé investice a společné podniky (joint ventures), což usnadňuje získání povolení k činnosti pro zahraniční podniky. Společné podniky mají specifickou právní úpravu, která umožňuje transfer technologií a zjednodušení obchodních procesů. Hlavní formy podnikání jsou upraveny obchodními zákoníky, zejména Companies Act 2017. Zahraniční firmy musí zaregistrovat dceřinou společnost přes Securities and Exchange Commission of Pakistan (SECP). Podnikat lze prostřednictvím různých struktur:

- 1 Společnosti s ručením omezeným (s.r.o.) - nabízí omezené ručení a ochranu osobního majetku, ale vyžaduje složitější administrativu.
- 1 Veřejné obchodní společnosti - vhodná pro větší podniky s více investory, ale náročná na správu a regulace
- 1 Soukromé obchodní společnosti - flexibilnější než veřejná společnost, ale stále vyžaduje dodržování mnoha pravidel.
- 1 Jednočlenné společnosti - umožňuje jednoduché podnikání s omezeným ručením, vhodná pro malé podniky.
- 1 Modaraba (forma finanční smlouvy v islámských zemích) - specifická pro finanční operace v islámských zemích, vyžaduje dodržování islámských finančních principů.

Zřízení kanceláře a reprezentace

Pro zřízení kanceláře v Pákistánu je nutné podat žádost na Ministerstvo vnitra prostřednictvím Board of Investment (BOI). K žádosti je třeba přiložit firemní dopis, popis činnosti, platné vízum, policejní registraci a pracovní povolení. Poplatek za registraci společnosti v Pákistánu se liší případ od případu, obvykle se však účtuje podle základního kapitálu společnosti. Poplatek za registraci společnosti v Pákistánu se liší podle výše základního kapitálu a způsobu podání žádosti. Při online podání činí poplatek za základní kapitál do 100 000 PKR 2 200 PKR, zatímco při offline podání stojí 5 000 PKR.

Hlavní kanceláře pro registraci firem:

Karáčí: Company Registration Office, 4th Floor, State Life Building No.2, Karachi.

Láhaur: Company Registration Office, 3rd & 4th Floors, Associated House, 7-Egerton Road, Lahore.

Islámábád: Company Registration Office, State Life Building, 7-Blue Area, Islamabad.

Relevantní právní normy a předpisy

Companies Act 2017: Základní právní rámec pro podnikání v Pákistánu.

Foreign Companies Regulations 2018: Pravidla pro zahraniční společnosti působící v Pákistánu.

Pro další informace o investičních příležitostech a právních normách doporučujeme navštívit webové stránky: Board of Investment: <https://invest.gov.pk/>; SECP: <https://www.secp.gov.pk/>; Vyhlášené tendry v Pákistánu: <https://www.tendersinfo.com/global-pakistan-tenders.php>; SIFC: <https://sifc.gov.pk>

5.3 Marketing a komunikace

Digitální marketing v Pákistánu pokračuje ve svém dynamickém růstu a více než 500 agentur nabízí širokou škálu služeb. Mezi přední reklamní agentury patří eCom Managers, známá svými inovativními řešeními, Digitalgenies a Adziv Digital. V oblasti PR vynikají firmy jako BizzClan, Viruni a Shahruh Technologies. Klíčovou roli v naboru talentů hrají agentury HT Supplies & Services, TalentHue a AGT.

Doporučené agentury:

- 1 Reklamní agentury: eCom Managers, Digitalgenies, Adziv Digital
- 1 PR firmy: BizzClan, Viruni, Shahruh Technologies
- 1 HR agentury: HT Supplies & Services, TalentHue, AGT
- 1 Další významné agentury: Impact BBDO (přesvědčivý reklamní obsah), Mega Marketing (komplexní marketingové služby), Artx Pro (digitální marketing a webdesign), Meezan Advertising (venkovní reklama a budování značky), Hashage (správa sociálních médií a SEO), Adchrome Advertising (kreativní design a digitální marketing), Bramerz (digitální marketing a PR), Pixelette Technologies, Boundless Technologies, Navicosoft, Dynamologic Solutions, AAM Consultants.

Úspěšné reklamní kanály:

Firmy v Pákistánu využívají kombinaci tradičních a digitálních kanálů. Nejúspěšnější kanály zahrnují sociální média (Facebook, Twitter, Instagram), televizní a rozhlasovou reklamu, tištěná média a venkovní reklamní prostory, včetně billboardů. Kombinace těchto kanálů umožňuje efektivní dosažení cílových skupin.

Omezení v reklamě:

Podle zákona o zákazu neslušných reklam z roku 1963 je zakázáno zveřejňovat nevhodné reklamy. Pákistánský úřad pro regulaci elektronických médií (PEMRA) a Pákistánský telekomunikační úřad (PTA) regulují obsah vysílaný v elektronických médiích a na internetu. PTA má pravomoc odstranit nebo zablokovat nevhodný online obsah, včetně reklam považovaných za rouhačské, obscénní nebo odporující náboženským a kulturním normám. Pákistánská internetová burza (PIE) sleduje veškerý internetový provoz a filtruje obsah považovaný za protistátní, proti náboženství nebo nemorální.

Co v marketingu nikdy nepoužívat:

Je důležité vyhnout se klamavým marketingovým praktikám, které jsou zakázány zákonem o hospodářské soutěži z roku 2010. Rovněž je nevhodné používat reklamy, které mohou být považovány za urážlivé nebo nevhodné z náboženského či kulturního hlediska. Reklamy, které by mohly způsobit konflikt nebo jsou v rozporu s veřejnou morálkou, by měly být také vynechány.

Českým podnikatelům doporučujeme využít ekonomickou diplomacii prostřednictvím projektu pro podporu ekonomických aktivit (PROPEA). Více informací naleznete na stránkách www.propea.cz nebo kontaktujte přímo obchodně-ekonomický úsek Velvyslanectví ČR v Pákistánu nebo partnera PROPEA Jaffers Brothers na www.jaffer.com

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Ochrana duševního vlastnictví v Pákistánu zahrnuje čtyři hlavní oblasti: autorská práva, patenty, ochranné známky a zapsané průmyslové vzory. Každá z těchto ochran je regulována specifickými zákony. Úřad pro duševní vlastnictví (IPO) spravuje registr ochranných známek, autorská práva a patenty, a provozuje tribunály pro duševní vlastnictví.

Patenty jsou chráněny podle nařízení o patentech z roku 2000, které poskytuje vynálezci výhradní práva na 20 let. Ochranné známky jsou regulovány vyhláškou o ochranných známkách z roku 2001, která umožňuje registraci a ochranu ochranných známek, včetně nároků na porušení práv. Zapsané průmyslové vzory jsou chráněny podle vyhlášky z roku 2000 na období deseti let, které lze prodloužit. Autorská práva jsou regulována nařízením z roku 1962 a chrání původní díla po dobu autorova života plus 50 let po jeho smrti. Pákistán je členem WIPO, signatářem řady mezinárodních smluv o duševním vlastnictví, včetně Všeobecné úmluvy o autorském právu, Dohody o obchodních aspektech duševního vlastnictví (TRIPS) a členem Madridského Protokolu Světové organizace duševního vlastnictví (2021).

Národní investiční rady obecně nepotřebují předchozí schválení pro činnosti týkající se telekomunikací, nemovitostí, bankovníctví, farmaceutického průmyslu a energetiky. Dokumenty vyžadující notářské ověření musí být ověřeny a pokud jsou ověřeny mimo Pákistán, musí být potvrzeny pákistánskou misí v dané zemi.

Licenční poplatky mohou být stanoveny zákonem nebo dohodnuty smluvními stranami. V oblasti finančních služeb jsou licenční poplatky omezeny na 500 000 USD jako počáteční paušál a 0,25 % z celkové fakturace zákazníkům. Zahraniční společnosti často uzavírají licenční a dodávkové dohody s místními dceřinými společnostmi.

Pákistán výrazně zaostává v přijímání klíčových mezinárodních úmluv o ochraně práv duševního vlastnictví. Země je známá rozsáhlým porušováním těchto práv, zejména produkcí pirátských kopií filmů, hudby, softwaru a napodobenin značkového zboží. Mezinárodní kritika a tlak vedly pákistánskou vládu k několika administrativním krokům, včetně posílení policejních pravomocí a rozšíření aktivit celní správy zaměřených na boj proti pirátství.

5.5 Trh veřejných zakázek

Trh veřejných zakázek představuje významnou část pákistánské ekonomiky. Tento sektor se na HDP podílí přibližně 20 %, což odpovídá ročnímu objemu cca 60 mld. USD. Vzhledem k tomu, že veřejné zakázky absorbují značnou část prostředků daňových poplatníků, je nezbytné zajišťovat vysoké standardy efektivity a etiky, které garantují transparentnost a spravedlnost.

System veřejných zakázek v Pákistánu je především regulován pravidly a nařízeními Úřadu pro regulaci veřejných zakázek (PPRA). Tato pravidla, dobře definovaná v "Pravidlech pro zadávání veřejných zakázek z roku 2004", jsou dostupná na oficiálních stránkách PPRA. Přestože jsou tato pravidla jasná, ve veřejném sektoru jsou často vnímána jako komplikace, což vede k diskusím o potenciálních výjimkách pro podniky veřejného sektoru (PSE).

Všechna vládní výběrová řízení v Pákistánu musí být zveřejněna po dobu nejméně 15 dnů v celostátních novinách a na webových stránkách PPRA, pokud se nejedná o zakázky mezi vládami. Pravidla stanovují, že zakázky od pěti set tisíc až do tří milionů pákistánských rupií musí být zveřejněny na webových stránkách úřadu v aktualizovaném formátu. Zakázky nad tři miliony pákistánských rupií musí být zveřejněny jak na webových stránkách úřadu, tak v dalších tištěných médiích s velkým nákladem, konkrétně ve dvou celostátních denících, z nichž jeden musí být anglicky.

Financování mnoha státních projektů v Pákistánu je zajištěno prostřednictvím půjček od mnohostranných rozvojových bank. Firmy, včetně těch z USA, které mají zájem podávat nabídky na tyto projekty, musí být obeznámeny s relevantními pravidly a nařízeními pro zadávání veřejných zakázek. Zadavatelé veřejných zakázek jsou navíc povinni vést detailní záznamy o zadávacích řízeních, které zahrnují předkvalifikační a nabídkovou dokumentaci, zápisy ze zasedání zadávací komise a hodnotící zprávy, jak je uvedeno v Pravidlech pro zadávání veřejných zakázek z roku 2004.

I přes to, že regulace PPRA plní svůj základní účel, setkává se s řadou problémů. Úřad má v porovnání s rozsahem svých povinností nedostatek zaměstnanců, což vede k neobsazeným místům v radě. Kritici tvrdí, že by měla být lépe definována kritéria pro soukromé členy a zvýšena reprezentace dalších zúčastněných stran, jako je soukromý sektor a občanská společnost. Zabývají se také absencí nestranného fóra pro řešení střetů zájmů mezi členy správní rady a přílišným důrazem na cenu před kvalitou, což vede k právním sporům, výrazným zpožděním a zvýšeným nákladům na nabídky a výběrová řízení.

V pákistánské vládě se projevuje nedostatek dovedností v oblasti zadávání veřejných zakázek a správy smluv, což má dopad na všechny oblasti, od tvorby politik až po efektivní řízení. Tento nedostatek podněcuje konzervativní kulturu, která odrazuje od inovací a podnikání a ovlivňuje rozhodování v podnikovém prostředí.

Návrhy na zlepšení současné situace zahrnují vytvoření poradního sboru odborníků na řízení dodavatelského řetězce pro PPRA, implementaci strategických akčních bodů připravených PPRA, integraci specializovaných institucí pro řešení konfliktů a vzdělávání zúčastněných stran v oblasti konceptu "nejvýhodnější nabídky". Další doporučení zahrnují vytvoření předpisů pro řízení zásob a rozvoj odborných vazeb na zadavatele veřejných zakázek v některých zemích Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Pro co nejuplněnější a nejpřesnější informace týkající se veřejných zakázek v Pákistánu, navštivte oficiální webové stránky PPRA: <https://www.ppra.org.pk/>

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Platební a dodací podmínky

Platební podmínky v Pákistánu obecně vyžadují povinný akreditiv (L/C). Platby příjemci, který je uvedený v L/C, mohou být uskutečněny buď v zemi původu nebo v zemi odesílání zboží. Sjednání potřebných dokumentů by mělo být uskutečněno v termínu nepřesahujícím 30 dnů od data odeslání a převody mohou být provedeny brzy po proclení zboží celními orgány. Pákistánská ekonomika je primárně založena na hotovosti, v roce 2020 představovala hotovost v oběhu více než 40 %. Přestože byly vynaloženy snahy o prosazení digitálních plateb, v Pákistánu se nadále výrazně upřednostňuje hotovost. Důvody jsou obavy o komfort, bezpečnost a spolehlivost technologické infrastruktury. V případě neplacení je možné se obrátit na právníka s požadavkem na doručení právní výzvy. Právní služby jsou v Pákistánu snadno dostupné a lze je kontaktovat různými způsoby, například přes WhatsApp nebo kontaktní formuláře na webových stránkách.

Řešení obchodních sporů

Co se týče řešení obchodních sporů, v posledních letech proběhly v Pákistánu významné změny směřující k jejich zlepšení. V roce 2020 byly založeny obchodní soudy, jejichž úkolem je urychlení a zlepšení řešení obchodních sporů. Nejvyšší soud a Islámábádský vrchní soud rovněž zavedly slyšení přes video spojení a elektronické soudní služby. Občanský soudní řád byl novelizován s cílem podpořit mediaci a vložení tohoto nařízení do zákona ukazuje trend směrem k alternativnímu řešení sporů. Je však důležité upozornit, že v různých soudních instancích v Pákistánu je k roku 2020 stále nevyřízeno více než dva miliony případů a zpoždění pokračují v být významným problémem.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

K žádosti o business vízum si připravte:

- 1 cestovní pas, který má platnost nejméně šest měsíců při podání žádosti
- 1 fotografii
- 1 doklad o registraci společnosti, která zasílá pozvání (SECP/potvrzení obchodní komory)
- 1 některou z následujících možností: doporučující dopis od obchodní komory příslušné zahraniční země (ČR), pozvánku od obchodní organizace z Pákistánu (pro tento dokument žádejte prostřednictvím pákistánského systému E-Business Invitation Letter <https://ebil.nadra.gov.pk/>), nebo doporučující dopis od obchodního rady ZÚ

Od 1. ledna 2021 je možné vyřizovat žádosti o vízum pouze prostřednictvím pákistánského online vízového systému. S podrobnějšími informacemi o novém systému se lze seznámit zde: <https://visa.nadra.gov.pk/> Business vízum stojí od 100 do 200 USD.

Další informace k vízové politice Pákistánu viz webové stránky MV: www.interior.gov.pk

Cestování do Pákistánu je spojeno s určitými zdravotními riziky. Doporučuje se absolvovat některá očkování podle délky pobytu a navštívených míst. V některých oblastech země hrozí výskyt malárie a horečky dengue. Doporučujeme důkladně se seznámit s místní bezpečnostní situací, vyvarovat se větších shromáždění a pohybu v blízkosti vojenských a policejních jednotek. Doporučujeme provést dobrovolnou registraci pomocí internetové aplikace MZV DROZD.

ZÚ Islámábád varuje před cestami do kmenových území (FATA, KP, hranice Pákistán Afghánistán) a do provincie Balúčistán.

V Pákistánu se jezdí po levé straně. Silniční podmínky a jízdní normy v Pákistánu mohou být náročné. V případě nehody okamžitě zavolejte policii a popř. nouzovou linku ZÚ a zachovejte klid. Podle pákistánských zákonů není pojištění vozidel povinné. Pokud máte v Pákistánu obchodního partnera, ten vám nabídne a zajistí dopravu po celou dobu pobytu v Pákistánu. Pokud se vydáte do země poprvé na obchodní jednání, je také možné si pronajmout vozidlo od mezinárodně uznávaných půjčoven aut typu Hertz či Avis. Auto typu Toyota Corolla stojí zhruba 700 Kč na den, SUV či jeep stojí kolem 1300 Kč na den, a mikrobusy, minivany od 2000-3500 Kč. Hromadná doprava v evropském pojetí zde neexistuje; další variantou přepravy je taxi.

Orientačním bodem je obchodní centrum v sektoru F/6. Obecně jsou doporučeny hotely mezinárodní kvality typu Marriott, Serena, Movenpick, PC, či Sheraton.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Čeští občané pracující v Pákistánu jsou zaměstnávání hlavně zahraničními firmami na základě kontraktu. Podmínky pro zaměstnání jsou podobné britskému právnímu systému, který byl do pákistánské legislativy převzat a částečně upraven. Je nutno splnit vízové povinnosti. Povolení k zaměstnání lze získat na Board of Investment; pracovní povolení je vydáváno na základě doporučení Board of Investment a vyjádření Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva vnitra v Pákistánu. Proces je to poměrně zdlouhavý a administrativně náročný; není stanovena žádná lhůta, ve které se tyto žádosti vyřizují.

Zahraníční zaměstnanci s pracovním povolením si mohou otevřít účet ve většině bank v Pákistánu. Je zapotřebí platný občanský průkaz. Banka může mít další požadavky v závislosti na vašem pobytu, typu účtu, podnikání či zdroji příjmů. Minimální mzda je vládou stanovena k 25 000 PKR. V březnu 2023 provincie Paňdžáb upravila minimální mzdu z 25 000 PKR na 32 000 PKR pro nekvalifikovanou práci poté, co provinční rada pro minimální mzdu schválila zvýšení. V roce 2018 žilo v Pákistánu 21,9 % obyvatel pod hranicí chudoby. Podíl zaměstnaných obyvatel, kteří nedosáhli na 1,9 USD denně podle parity kupní síly, činil v roce 2023 3,5 %. Životní náklady v Pákistánu jsou výrazně vyšší než v mnoha jiných zemích, přičemž národní míra inflace podle indexu spotřebitelských cen ve fiskálním roce 2023 činila 31,5 %.

Pro řízení v Pákistánu musí zahraniční pracovníci získat řidičský průkaz nebo mezinárodní řidičské povolení. Co se týče bydlení, neexistují žádná omezení, pokud jde o vlastnictví nemovitostí, a investoři se mohou obrátit na realitní kanceláře, aby našli vhodnou lokalitu. Není však nutné mít bydlení před vstupem do země.

Ve zdravotnictví funguje systém státních a soukromých zdravotnických zařízení, včetně charitativních (jak muslimských, tak i křesťanských). Nedostatečná úroveň zdravotní péče je na venkově. Neodkladná zdravotní péče je poskytována v zásadě zdarma, její kvalita je však sporná. Placená zdravotní péče na soukromých klinikách je na relativně dobré úrovni. V kvalitních zařízeních musí český pacient počítat s náklady vyššími než v Česku a s přímými platbami. V zemi jsou uplatňována opatření na kontrolu endemických chorob. V posledních letech však roste počet případů onemocnění některými vážnými chorobami, jako malárie, meningitida, TBC, vzteklna a tyfus. Lékárny jsou dostupné a některé otevřené 24/7, zejména ve městech a nemocnicích.

5.9 Veletrhy a akce

Výběr nejdůležitějších veletrhů a akcí v Pákistánu na roky 2024–2025:

- 1 **Solar Pakistan 2024** (26.–28. červenec, Multán) – Největší specializovaná výstava solární energie v Pákistánu, zaměřená na inovace a technologie v oblasti obnovitelné energie.
- 1 **Textile Asia 2024** (3.–5. srpna 2024, Láhaur) – Klíčová výstava zaměřená na textilní průmysl, která představuje nejnovější technologie a inovace v oblasti textilních strojů a chemikálií.
- 1 **Pharma Asia 2024** (20.–22. srpna 2024, Karáčí) – Největší farmaceutický veletrh v Pákistánu, který je pořádán každoročně a přitahuje přední hráče farmaceutického průmyslu.
- 1 **ITCN Asia 2024** (27.–29. srpna 2024, Karáčí) – Významná přehlídka ICT, která představuje nejnovější produkty a technologie v těchto odvětvích.
- 1 **Pakistan Energy Exhibition & Conference 2024** (29.–31. srpna 2024, Láhaur) – Vedoucí světová výstava pro energetický průmysl, která sdružuje výrobce, dodavatele a další klíčové hráče.
- 1 **Iftech Pakistan 2024** (3.–5. září 2024, Karáčí) – Mezinárodní výstava technologií pro zpracování potravin a nápojů, která představuje nejnovější trendy a inovace v tomto odvětví.
- 1 **3P Pakistan 2024** (5.–7. září 2024, Láhaur) – Významná výstava pro plastikařský, tiskový a obalový průmysl, přitahující přední dodavatele a inovátory z celého světa.
- 1 **Build Pakistan 2024** (26.–28. září 2024, Karáčí) – Výstava zaměřená na stavební a konstrukční technologie, materiály a architekturu, která přináší nejnovější trendy a produkty v oblasti stavebnictví.
- 1 **Health Asia Exhibition & Conferences 2024** (17.–19. října 2024, Karáčí) – Největší každoroční zdravotnická a lékařská výstava v Pákistánu, představující nejnovější technologie a inovace ve zdravotnictví.
- 1 **Agri Technology Asia 2024** (29.–31. října 2024, Karáčí) – Výstava zaměřená na agro-technologie a zemědělský průmysl, která prezentuje nejnovější produkty a technologie v tomto sektoru.
- 1 **IDEAS 2024** (19.–21. listopadu 2024, Karáčí) – Významná obranná výstava, která přitahuje mezinárodní účastníky a představuje nejnovější vojenské technologie a vybavení.
- 1 **Pak Pharma Expo 2025** (20.–22. ledna 2025, Láhaur) – Významný farmaceutický veletrh.
- 1 **Auto & Transport Asia 2025** (10.–12. května 2025, Karáčí) – Významná událost pro automobilový a dopravní průmysl, která představuje nejnovější produkty a technologie v těchto odvětvích.

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky, Islámábád

Embassy of the Czech Republic, Islamabad

- 1 Působnost velvyslanectví: Pákistán Adresa: Street 27; House 49; F 6/2, Islamabad; Pakistan
- 1 Telefon: ústředna: 0092-51-2274304 (9:00–17:00) sekretariát ZÚ 0092-51-2276849 (9:00–17:00) v mimopracovní době a v naléhavých případech 0092-300-8566092
- 1 Fax: 0092-51 2825327
- 1 E-mail: islamabad@mzv.gov.cz; islamabad.commerce@mzv.gov.cz
- 1 Web: www.mzv.gov.cz/islamabad

Honorární konzulové

Honorární konzulát v Karáči pro provincii Sindh a Balúčistán

- 1 Honorární konzul: Mohammad Ahmed ANSARI
- 1 Adresa: 6-B, 15 South Street, Defence Housing Authority, Phase 2, Karachi
- 1 Mobile: +92 333 2378 144
- 1 Fax: +92-21-3583 2894 ; +92-21- 3586 2285
- 1 Telefon: +92-21-3587 0458; +92-21- 3583 1204/205
- 1 E-mail: karachi.honorary@mzv.gov.cz
- 1 Úřední hodiny: pondělí - pátek ; 10.30 - 13.30

Honorární konzulát Láhauru pro provincii Paňdžáb

- 1 Honorární konzul: Kamal MONNOO
- 1 Adresa: 87/P, Gulberg-2, Lahore
- 1 Telefon: +92-42-111 850 850
- 1 Fax: +92-42-3571 8206
- 1 Mobile: +92-333-6544445
- 1 E-mail: lahore.honorary@mzv.gov.cz

Honorární konzulát Pešávar pro provincii Chajbár Pachtúnchvá

- 1 Honorární konzul: Assad Saifullah KHAN
- 1 Adresa: No. 1, Old Michni Lane, Peshawar Cantt., Peshawar
- 1 Telefon: +92915270025
- 1 Fax: +92915274378
- 1 Mobil: +923008541777
- 1 E-mail: peshawar.honorary@mzv.gov.cz

PROPEA

Realizátor projektu

Jaffer Brothers (Pvt.) Ltd.

- 1 zastoupená jednatelem společnosti panem Farid Haroon Jaffer;
- 1 Adresa: Citi Tower, 33-A, Block 6, P.E.C.H.S., Shahrah-e-Faisal, Karachi, Pakistan;
- 1 Tel.: +92 300 854 3760 (WhatsApp)
- 1 Email: fhj@jaffer.com
- 1 Web: <https://www.jaffer.com/>

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Veřejnost

- 1 Záchranka, ambulance 15, 1122, 051-2275713, 051-2827844
- 1 Policie Islámábád 15, 051-9107611, 051-9203333
- 1 Dopravní policie 1951, 130
- 1 Požárníci 16, 1122
- 1 Odstraňování bomb 15
- 1 Informace o letovém spojení 114
- 1 Informace o dopravní situaci 117
- 1 Shifa International Hospital - nemocnice pro cizince 051-8463666, 051-8463055, 051-8463000
- 1 Dětská nemocnice 051-9261170-79
- 1 Vojenská nemocnice 051-561116
- 1 Elektřina - zákaznický servis 051-9217579-80
- 1 Plyn - zákaznický servis - plyn 1199
- 1 Motorway - dálniční pohotovost - 130

Business

- 1 Board of Investment, tel: (92.51) 9224101;
- 1 Competition Commission of Pakistan, tel: (92.51) 9100260-3;
- 1 Environmental Protection Agency (Ministry of Environment), tel: (92.51) 9250713;
- 1 Export Processing Zones Authority, Government of Pakistan, tel: (92.21) 99208039-44;
- 1 Federal Board of Revenue, tel: (92.51) 111-772-772;
- 1 Federation of Pakistan Chamber of Commerce and Industry, tel: (92.21) 35873691-94;
- 1 Property Organisation of Pakistan, tel: (92.51) 9245830-32;
- 1 Karachi Chamber of Commerce and Industry, tel: (92.21) 99218001-09;
- 1 Ministry of Information Technology, tel: (92.51) 9219971;
- 1 Ministry of Science and Technology, tel: (92.51) 9202790;
- 1 National Industrial Relations Commission, tel: (92.51) 9201834;
- 1 National Information Technology Board, tel: (92.51) 9265375;
- 1 Overseas Investors' Chamber of Commerce and Industry, tel: (92.21) 32410814-15;
- 1 Pakistan Bureau of Statistics, tel: (92.51) 9106555;
- 1 Pakistan Export Finance Guarantee Agency, tel: (92.21) 32400041/2/4/5;
- 1 Pakistan Software Export Board, tel: (92.51) 111-333-666;
- 1 Patent Office, tel: (92.21) 99230591;
- 1 Securities and Exchange Commission of Pakistan, tel: (92.51) 9207091-94;
- 1 State Bank of Pakistan, tel: 111-727-111;
- 1 Trade Development Authority of Pakistan, tel: (92.21) 111-444-111/99206487
- 1 Special Investment Facilitation Council, E-mail: invest@sifc.gov.pk
- 1 Pakistan Business Council, Phone: 0213 563 0528
- 1 Pákistánská celní správa, Tel: 92-21-99214170
- 1 Pákistánský úřad pro normy a kontrolu kvality, Tel: 92-21-99206260
- 1 Pákistánská národní akreditační rada Tel: 92-51-922-2310

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Vládní a business instituce

- 1 Vláda Pákistánské islámské republiky www.pakistan.gov.pk
- 1 Environmental Protection Agency (Ministry of Environment), Plot 42, Street 6, H-8/2, Islamabad 44000; tel: (92.51) 9250713; fax: (92.51) 9250715; internet: <http://www.environment.gov.pk>
- 1 Federal Board of Revenue, FBR House, Constitution Avenue, Islamabad 44000; tel: (92.51) 111-772-772; fax: (92.51) 9205593; internet: <https://www.fbr.gov.pk>
- 1 Ministry of Information Technology, Seventh Floor, Kohsar Block, Pak Secretariat, Islamabad 44000; tel: (92.51) 9219971; internet: <http://www.moitt.gov.pk>
- 1 Ministry of Science and Technology, 1, Constitution Avenue, G-5/2 Islamabad 44000; tel: (92.51) 9202790; fax: (92.51) 9204541
- 1 National Information Technology Board, 24-B, Street No. 6, Sector H 9/1, Islamabad 44000; tel: (92.51) 9265375; fax: (92.51) 9265376; internet: <http://www.nitb.gov.pk/>
- 1 Pakistan Bureau of Statistics, Statistics House, Plot 21, Mauve Area, G-9/1, Islamabad, 44000; tel: (92.51) 9106555; fax: (92.51) 9106556; internet: <http://www.pbs.gov.pk>
- 1 Pakistan Software Export Board, Second Floor, Evacuee Trust Complex, F-5, Aga Khan Road, Islamabad 44000; tel: (92.51) 111-333-666; fax: (92.51) 9204075; internet: <http://www.pseb.org.pk>
- 1 Board of Investment, 6th Floor, Kohsar Block, Pak Secretariat, Islamabad 44000; tel: (92.51) 9224101; fax: (92.51) 9215554; internet: <http://www.invest.gov.pk>
- 1 Export Processing Zones Authority, Government of Pakistan, Landhi Industrial Area (Ext), Mehran Highway, Karachi 75150; tel: (92.21) 99208039-44; internet: <http://www.epza.gov.pk>
- 1 Federation of Pakistan Chamber of Commerce and Industry, Federation House, Sharea Firdousi, Main Clifton, Karachi 75600; tel: (92.21) 35873691-94; fax: (92.21) 35874332; internet: <http://www.fpcci.org.pk>
- 1 Intellectual Property Organisation of Pakistan, 3rd Floor, NTC-HQs Building, Ataturk Avenue (East), Sector G-5/2, Islamabad, 44000; tel: (92.51) 9245830-32; fax: (92.51) 9245874; internet: <https://www.ipo.gov.pk>
- 1 National Industrial Relations Commission, Sector G-5, Islamabad 44000; tel: (92.51) 9201834; fax: (92.51) 9205920; internet: <http://www.nirc.gov.pk>
- 1 Pakistan Export Finance Guarantee Agency, 506, Business Finance Centre, I.I. Chundrigar Road, Karachi 74200; tel: (92.21) 32400041/2/4/5; fax: (92.21) 32400043
- 1 Patent Office, Plot ST 1&2, Ground Floor, New Broadcasting House, behind KDA Civic Center, Block 14 Gulshan-e-Iqbal, Karachi 74003; tel: (92.21) 99230591; fax: (92.21) 99230592; internet: <https://www.ipo.gov.pk>
- 1 Securities and Exchange Commission of Pakistan, National Insurance Corp Building, 63 Jinnah Avenue, Islamabad 44000; tel: (92.51) 9207091-94; fax: (92.51) 9100471; internet: <http://www.secp.gov.pk>
- 1 State Bank of Pakistan, I.I. Chundrigar Road, Karachi 74000; tel: 111-727-111; fax: (92.21) 9212433-436; internet: <https://www.sbp.org.pk>
- 1 Trade Development Authority of Pakistan, Third Floor, Block A, Finance and Trade Centre, Shahrah-e-Faisal, Karachi 75200; tel: (92.21) 111-444-111/99206487; fax: (92.21) 99206461; internet: <http://www.tdap.gov.pk>
- 1 Special Investment Facilitation Council

Tisk a Média

- 1 Státní televize PTV www.ptv.com.pk
- 1 Státní rozhlas www.radio.gov.pk
- 1 Dawn www.dawn.com
- 1 The News www.jang-group.com
- 1 The Nation www.nation.com.pk
- 1 The Business Recorder www.brecorder.com
- 1 The Frontier Post www.frontierpost.com.pk

EU v Pákistánu

https://eas.europa.eu/delegations/pakistan_en